

den ærede Deputerede for Holbæk Amt 2det Distr. (Tscherning), og jeg kan altsaa ikke vide, hverken naar de ere gjorte, eller hvorledes de have lydt; men jeg veed saameget, at Fabrikfens Stillings aldrig nogenstunde har været saa pecuniær gunstig, som den er i dette Dieblik; jeg veed saameget, at den kongelige danske Porcellainsfabrik har ligesom de allerfleste kongelige danske Fabrikker sørgelig Thukommelse befundet sig paa det fortvivlede Standpunkt, for en anden Opfattelse rigtignok et heldigt, at de omtrent kunde gjøre og lade, hvad de vilde, de skulle nok bestaae; thi de vare jo kongelige understøttede Anstalter. Naar man saaledes mangler al mulig Spore, saa gaaer det slet, Bestyrelsen maa være saa god og dygtig, som den være vil; thi ingen Bestyrelse i Verden kan undvære den Spore, der ligger i den absolute Nødvendighed af, at gjøre sig den yderste Plid.

Det kan vel være, at disse Reformer, der efter min Mening ligge saa umiddelbart nær, naar man kjender Sagen, burde have været for begyndte; det kan ogsaa være, at de fra det Dieblik, at de ere begyndte, kunde have været noget hurtigere gennemførte, det tør jeg dog imidlertid ikke sige med en saadan Bestemtighed; men det staaer for mig soleklart, at fra det Dieblik af, da Rigsdagen Aar for Aar har Indsende med, hvorledes Fabrikken staaer, og naturligtvis ubetinget fordrer den solgt, saasnart man seer, at disse Fremskridt ikke havde noget videre i sig, at de blot vare Tegns paa et lykkelig Dieblik, efter hvilket Fabrikken atter gik tilbage, fra det Dieblik Sagen stiller sig saaledes, er der ingen Tvivl om, at den fornødne Spore for Bestyrelsen er tilstede. Der er blevet reist Tvivl om, hvorvidt Avancen af 3,060 Rbd. var virkelig eller imaginær. Jeg maa da for det Første oplyse, med Hensyn til Beholdningen af færdige Sager, at de stedsbleve calculerede og opførte til et Beløb, der ikke er højere, end at det siden ved Afhændelsen viser sig at være for lavt, saaledes at der stadig kommer en lille Post til paa Indtægtsiden, paa Grund af, at man realiserer Beholdningen til et noget højere Beløb, end den er opført for i Bøgerne. For ikke at glemme nogenstomhelst Ting, maa jeg for det Andet oplyse, at Behold-

ningerne af de raæe Materialier ere vistnok i Aarets Løb satte ned i deres Værdi med 1027 Rbd., men dette Beløb af 1027 Rbd. er allerede fradraget den Avance af 4087 Rbd., som ellers vilde komme tilveie, saaledes at der ikke kan reises Tvivl om, at Opgjørelsen er fuldkomment oprigtig og paalidelig, og at man er kommen til den sande Avance ved de omtalte 3060 Rbd. Nu nægter jeg ikke, at der mangler det meget vigtige Moment: Renterne af Capitalen, der stikker i Fabrikken. Jeg skal naturligvis ikke spille Tiden med at indlade mig paa saa phantastisk en Beregning som den, hvor man er kommen til en Sum af 5 Millioner ved at beregne Rente og Rentens Rente til, Gud veed hvor høi en Rentefod; men jeg skal tillade mig at stille Sagen saaledes, som jeg troer, at en fornuftig Forretningsmand, der selv eier Fabrikken, vil stille den. Naar Fabrikken allerede bestaaer, og der er Spørgsmaal, om den skal fortsættes, nedlægges eller sælges, saa spørger han sig selv, hvad kan Du faae ud af Fabrikken ved at sælge den, hvad kan Du faae ind ved at sælge de faste Eiendomme, Materialier, Beholdningen, kort Alt. Det vil ikke være ret længe, inden vi komme til det Standpunkt, at vi nogenlunde kunne vide, hvorledes den saaledes beregnede Capital stiller sig; thi der er allerede forberedt i disse Dage en loyformelig, fra samme Side opfattet Taxation over samtlige Fabrikfens faste Eiendomme, saavel som, om jeg er vel underrettet, over Statens øvrige Grundeiendomme. Resultatet af denne Taxation vil formeentligen komme det rigtige Forhold saameget nærmere, som den bliver foretagen under den Forudsætning, at man vil sælge Fabrikken til den Høistbydende.

Jeg antager, at den fornuftigste Plan, man kunde lægge for Fabrikfens Fremtid — og den har jeg stadigt haft for Øie — vilde være den, at man i dette Dieblik, hvor Fabrikfens Status ikke blot er taalelig, men hvor den tillige har gjort Fremskridt — thi der er den største Forskjel paa de to Tilfælde, paa den ene Side, at et vist Resultat er flettere end det forrige Aars, endnu flettere end det næstforrige Aars, saa at altsaa Status er i Begreb med at tale, og paa den anden Side, som her, at samme Status er bunden ved en Stigning —